

INSTITUTI I KURRIKULËS DHE I TRAJNIMIT

**PROGRAMET E KURRIKULËS ME ZGJEDHJE TË DETYRUAR TË
GJIMNAZIT**

FUSHA: GJUHË E HUAJ

LËNDA: GJUHË ANGLEZE

KODI: 3.1.11.Z

**PROGRAMI I LËNDËS GJUHË ANGLEZE
PËR KLASËN E 11^{të}**

TIRANË, DHJETOR 2009

Programi i gjuhës angleze për klasën e 11^{të} është një dokument zyrtar dhe ka për qëllim të arrijë dhe të realizojë standardet e mësimdhënies, të mësim-nxënies dhe të vlerësimit të nxënësit, në nivelin gjuhësor A2+, sipas Kuadrit të Përbashkët Evropian të Referencave për Gjuhët (KPER), duke mundësuar që nxënësi nga përdorues i nivelit A1+ të gjuhës në klasën e 10^{të} të bëhet përdorues i nivelit A2+ të gjuhës në përfundimin e studimeve në klasën e 11^{të}.

Programi i klasës së 11^{të} për gjuhën angleze si lëndë me zgjedhje ka për synim njohjen e mëtejshme të gjuhës dhe kulturës së vendeve anglishtfolëse, në mënyrë që nxënësit të përgatiten mundësisht për studime të mëtejshme, si dhe për tregun e punës brenda dhe jashtë vendit.

Programi i klasës së 11^{të} për gjuhën angleze lëndë me zgjedhje, siguron ndërthurjen e njohurive të përftuara gjatë këtij programi me dijet e marra në lëndët e tjera, p.sh.: histori, gjeografi, biologji etj.. Kjo ndërthurje ndërlëndore i shërben formimit të përgjithshëm të nxënësve dhe bëhet në mënyrë të studiuar e të kujdesshme, duke qenë se njohuritë e tyre në gjuhë nuk janë ende të konsoliduara mirë.

Programi i klasës së 11^{të} për gjuhën angleze lëndë me zgjedhje siguron zhvillimin e personalitetit të nxënës/it,-es jo vetëm nëpërmjet gjuhës dhe kulturës angleze, por edhe nëpërmjet marrjes së përgjegjësisë në procesin e të nxënimit në gjuhën e huaj.

1. SYNIMI I LËNDËS

Programi i klasës së 11^{të} për gjuhën angleze lëndë me zgjedhje synon:

- të thellojë njohuritë dhe shprehjet gjuhësore duke zhvilluar të katër shprehjet, përkatësisht të dëgjuarit, të lexuarit, të folurit e të shkruarit, në mënyrë që nxënësi të mund të arrijë nivelin A2+ në përfundim të programit;
- të ndërgjegjësojë nxënësit për kulturën e vendeve anglishtfolëse;
- të aftësojë nxënësit të reagojnë ndaj dallimeve ndërmjet kulturave të dy gjuhëve;
- të trajtohen dhe të mësohen njohuritë gjuhësore e kulturore duke i bërë lehtësisht të përdorshme në kontekste të caktuara kuptimore dhe praktike të jetës së përditshme.
- të zhvillojë komunikimin gjuhësor e ndërkulturor të nxënësve në përputhje me nivelin dhe moshën e tyre.

2. OBJEKTIVA TË PËRGJITHSHËM

Objektivat e përgjithshëm përcaktohen e detajohen sipas katër aftësive gjuhësore, fushave tematike dhe funksioneve gjuhësore. Ata janë të rëndësishëm për organizimin e procesit mësimor dhe vlerësohen nga mësuesi e vetë nxënësit. Për më tepër, parashtrimi i objektivave mundëson pavarësinë e nxënësve në procesin e nxënies.

Programi i klasës së 11^{të} për gjuhën angleze lëndë me zgjedhje synon të pasqyrojë dhe të ndërthurë njohuritë e gjuhës angleze me lëndët e tjera, duke zhvilluar tek nxënësi:

- shkathhtësinë me shkrim dhe me gojë;
- saktësinë me shkrim dhe me gojë;
- aftësinë për të lidhur situatat gjuhësore të krijuara në klasë me ato të jetës reale;

- aftësinë për të bërë dallimet ndërmjet kulturave të ndryshme.

Objektivat janë të detyruar për përdoruesit e programit dhe për të gjithë nxënësit, çka do të thotë se atyre u mundësohet nxënia e njohurive të përshkruara në objektiv.

3. OBJEKTIVA

a) Objektiva sipas standardit në komunikim

Përshkrimi. Objektivat e standardeve në këtë fushë theksojnë thellimin e njohurive drejt nivelit gjuhësor A2+ (niveli mesatar drejt përdorues i pavarur), sipas tabelës së vlerësimit në Kuadrin e Përgjithshëm Evropian për Gjuhët. Në këtë mënyrë nxënës/it,-et bëhen të aftë të hyjnë në ndërveprimin gjuhësor, për të realizuar më mirë komunikimin në gjuhën angleze. Në nivelin A2+ sigurohet një pjesëmarrje më aktive në komunikim, megjithëse nxënës/i,-ja ende ka nevojë të ndihmohet nga ana gjuhësore për të shprehur atë që dëshiron.

	Objektiva
Komunikimi	<p>Në fund të klasës së 11te nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të ndjekë biseda të thjeshta; • të kuptojë, të këmbëjë; të miratojë; të kundërshtojë; informacione të thjeshta; • të përcjellë një informacion të thjeshtë të kërkuar; • të shprehë pëlqimet e mospëlqimet; • të krahasojë; • të shprehë ndërvarjen e veprimeve, e fakteve etj.; • të përsërisë; • të ndërveprojë; • të identifikojë mesazhin; • të shkruajë; • të hartojë; • të përshkruajë; • të përmbledhë mendimet në situata të ndryshme, si p.sh.: jeta e përditshme në shkollë dhe jashtë saj, bota rreth nesh, bota e komunikimit etj.
Veprimtaritë e komunikimit	<p>Në fund të klasës së 11te nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të miratojë; • të kundërshtojë; • të kërkojë e të japë leje; • të urojë; • të shprehë keqardhje dhe dëshira; • të falë dhe të kërkojë falje; • të nxisë; • të shprehë pëlqime dhe mospëlqime;

	<ul style="list-style-type: none"> të tregojë për përvoja të ndryshme në situata të jetës së përditshme, si: festa, mbrëmje, takime, ditëlindje, treg, shërbime, udhëtime, veprimtari sportive etj.
--	--

b) Objektiva sipas standardit në kulturë

Përshkrimi: Duke u mbështetur në njohuritë e mëparshme, nxënës/i,-ja i/e klasës së 11^{të} zgjeron njohuritë për elementet bazë të kulturës dhe i mishëron ato në mënyrën e prezantimit, përshkrimit, modelin e fillimit të treguarit të përvojës, të marrjes së fjalës, të dhënies së një këshille apo mendimi.

	Objektiva
Kultura	<p>Në fund të klasës së 11^{të} nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> të shprehë deri diku qartë shijet e të rinjve, tregun, çmimet, modën etj.; të bëjë krahasimin ndërmjet elementeve të kulturës amtare dhe kulturës së huaj, duke përcaktuar dhe zbatuar strategji të ndryshme, si: gjeste, pasthirrma etj.; të përdorë rregullat e mirësjelljes së popullit, gjuhën e të cilit ai/ajo po mëson; të përdorë rregullat e mirësjelljes së popullit, gjuhën e të cilit mëson, sipas regjistrave të gjuhës miqësore, konfidenciale, normale e informale; të shmangë format urdhërore, duke i zbutur ato me kushtoren sa herë që shpreh një kërkesë; të njohë monumente të artit, personalitete, ngjarje të rëndësishme të historisë dhe të aktualitetit.

c) Objektivat sipas standardit në formimin gjuhësor

Përshkrimi. Objektivat e standardit në këtë fushë e aftësojnë nxënës/in,-en të ndërthurë elementët gjuhësorë në një shkallë vështirësie që i përket nivelit A2+. Strukturat gjuhësore në këtë nivel realizohen nëpërmjet situatave të ndryshme ligjërimore, ku nxënës/i,-ja nxitet të praktikojë fjali dhe shprehje me përshkallëzim më të lartë vështirësie se të nivelit A1+, si dhe të kuptojë lidhjen e përdorimin e saktë të tyre në ligjërimin me gojë dhe me shkrim.

	Objektivat
Elemente gramatikore	<p>Në fund të klasës së 11^{të} nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> të dallojë; të zgjedhojë; të shkruajë;

	<ul style="list-style-type: none"> • të tregojë; • të komunikojë; • të riprodhojë, • të përdorë; • të përshkruajë <p>foljen në kohën e tashme, të shkuar dhe të ardhme, formën veprorë, ligjëratën e drejtë, format me <i>-ing</i> -të foljeve, lidhëzat, foljet modale, përemrat vectorë, dëftorë, pyetës dhe pronorë, rendin e fjalëve në fjali, mbiemrat dhe format e tyre, ndajfoljet, nyjat nëpërmjet situatave të ndryshme nga jeta e përditshme.</p>
--	--

4. OBJEKTIVAT SIPAS AFTËSIVE GJUHËSORE

Aftësia	Objektivat
Të dëgjuarit	<p>Në fund të klasës së 11^{të} nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të identifikojë shprehje dhe fjalë në lidhje me fushat e prioritetit imediat (informacion personal dhe familjar bazë: blerje, gjeografi lokale etj.); • të dallojë temën e një diskutimi që zhvillohet në praninë e tij, nëse shkëmbimi bëhet ngadalë dhe shqiptimi është i qartë; • të nxjerrë informacionin themelor të fragmenteve të shkurtra të regjistruara, të cilat kanë të bëjnë me një temë të përditshme të parashikueshme dhe gjuha është e shqiptuar qartë; • të ndjekë përgjithësisht një bisedë që i drejtohet në një gjuhë standarde të shqiptuar saktë, me kusht që t'i jepet mundësia të kërkojë herë pas here përsëritje dhe riformulime; • të ndjekë rubrikat e revistës televizive ose të dokumentarëve televizivë të paraqitur ngadalë, qartë dhe me gjuhë standarde, edhe pse nuk kuptohen të gjitha hollësitë; • të kapë pikat themelore të një lajmërimi, të një mesazhi të shkurtër, të thjeshtë e të qartë; • të identifikojë udhëzime të thjeshta, p.sh.: si të shkohet diku.
Të lexuarit	<p>Në fund të klasës së 11^{të} nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të kuptojë tekste të shkurtra dhe të thjeshta mbi tema konkrete të përditshme ku mbizotëron gjuha e përditshme; • të kuptojë tekste të shkurtra e të thjeshta që përmbajnë një

	<p>fjalor shumë të njohur, duke përfshirë dhe fjalorin e njohur ndërkombëtar;</p> <ul style="list-style-type: none"> • të njohë llojet kryesore të letrave standarde të zakonshme mbi tema të njohura (kërkesë informacioni, porosi, konfirmime); • të lexojë një letër personale, të thjeshtë dhe të shkurtër; • të gjejë një informacion specifik dhe të parashikueshëm në dokumentet e përditshme të thjeshta (si: meny, lajmërim, orare); • të gjejë një informacion specifik në një listë dhe të veçojë informacionin e kërkuar; • të identifikojë shenjat dhe tabelat e përditshme në vendet publike të tilla, si: rrugë, restorante, stacione; • të dallojë informacionin e duhur në shumicën e shkrimeve të thjeshta, si: në letra, broshura dhe artikuj të shkurtër të gazetave që përshkruajnë fakte; • të ndjekë përdorimin e një aparati të përdorimit të përditshëm, si p.sh.: telefoni publik.
<p>Të folurit</p>	<p>Në fund të klasës së 11^{të} nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të përshkruajë ose të paraqesë thjesht njerëzit, kushtet e jetesës, veprimtaritë e përditshme, atë që dëshiron ose jo me shprehje të shkurtra ose fraza të palidhura mirë; • të tregojë një histori ose të përshkruajë diçka me një listë të thjeshtë pikash; • të bëjë një përshkrim të shkurtër e të thjeshtë të një ngjarjeje ose veprimtarie; • të përshkruajë projekte dhe përgatitje, zakonet dhe punët ditore, veprimtari të kaluara dhe përvoja personale; • të përshkruajë dhe të krahasojë shkurtimisht me një gjuhë të thjeshtë objekte dhe sende që i përkasin atij; • të shpjegojë përse i pëlqen diçka; • të bëjë një paraqitje të shkurtër, të përgatitur mbi një temë, lidhur me jetën e tij të përditshme; • të japë (bëjë) justifikime të shkurtra dhe shpjegime për mendimet e tij; • t’u bëjë ballë (t’u përgjigjet) një numri të kufizuar pyetjesh të thjeshta dhe të drejtpërdrejta; • të marrë pjesë në biseda të shkurtra me kontekste të përditshme, mbi tema të përgjithshme; • të bëjë dhe të pranojë një ofertë, një ftesë ose të falur; • të bëjë pyetje dhe të bëjë (kryejë) transaksione të thjeshta në një dyqan, postë ose bankë; • t’u përgjigjet pyetjeve mbi kohën e lirë.

<p>Të shkruarit</p>	<p>Në fund të klasës së 11^{të} nxënës/i,-ja aftësohet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • të shkruajë një seri frazash dhe shprehjesh të thjeshta, të lidhura me lidhëza të thjeshta, si: <i>dhe, por, sepse</i> etj.; • të shkruajë një tekst të shkurtër mbi aspektet e përditshme të mjedisit të tij, p.sh.: njerëzit, vendet, puna ose studimet, me fraza të lidhura midis tyre; • të bëjë një përshkrim të shkurtër dhe elementar të një ngjarjeje, të një veprimtarie të shkuar dhe të përvojave personale; • të shkruajë një vazhdimësi frazash dhe shprehjesh të thjeshta mbi familjen e tij, kushtet e jetesës, formimin dhe punën e tij të tanishme; • të shkruajë biografi imagjinare dhe poema të shkurtra e të thjeshta mbi njerëzit; • të shkruajë një letër personale shumë të thjeshtë për të shprehur falenderime ose falje; • të shkruajë një shënim ose një mesazh të thjeshtë dhe të shkurtër në lidhje me një nevojë të ngutshme.
----------------------------	--

5. KËRKESA TË GJUHËS ANGLEZE NDAJ LËNDËVE TË TJERA

Programi i klasës së 11^{të} për gjuhën angleze lëndë me zgjedhje mbështetet në integrimin ndërlëndor, përmes njohurive gjuhësore të trajtuara në kontekste kuptimore, parashtruar në fusha tematike që ndërthuren edhe me lëndët e tjera.

Njohuritë e përgjithshme, si dhe ato të lëndëve të tjera që ndërthuren me ato të gjuhës angleze, u paraprijnë njohurive gjuhësore të gjuhës angleze të përshkruara dhe parashtruara në këtë program.

Por, pavarësisht nga sa u përmend më lart, programi i gjuhës angleze ka integrim ndërlëndor, i cili lidhet ngushtë me njohuritë që nxënësit marrin në lëndë të ndryshme, si: në matematikë, kimi, biologji, lëndët e shkencave sociale dhe në informatikë. Me konkretisht, lëndët me të cilat mund të ndërveprojë gjuha angleze janë:

gjeografia, njohuritë e së cilës mund të japin informacion, p.sh.: për vendet turistike në Britaninë e Madhe, SHBA, Kanada etj, duke lehtësuar kuptimin e temave mbi turizmin, zakonet turistike, kulturën e pushimeve apo të kohës së lirë, parapëlqimet, shijet që lidhen me to etj.

sociologjia, e cila mund të lehtësojë kuptimin e dokeve, zakoneve, vlerave shoqërore të një populli të huaj që kushtëzohen nga një kontekst shoqëror dhe një realitet i ndryshëm nga i yni. Vetë njohja e gjuhës së huaj dhe e një kulture të huaj kultivon tek nxënës/i,-ja ndjenja të tolerancës, pranimit të diversitetit etj., që lidhen ngushtë me zbatimin e të drejtave të njeriut dhe edukimin qytetar.

historia, e cila me ngjarje dhe fakte të mëdha mund të ndihmojë në formimin kulturor e intelektual të nxënës/it,-es, njohjen e vlerave historiko-shoqërore të vendeve anglisht-folëse, personaliteteve të shquara, ngjarjeve të mëdha historike etj.

6. KËRKESA PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT

Programi i gjuhës angleze për klasën e 11^{të} lëndë me zgjedhje është një dokument zyrtar, pjesë e tërësisë së dokumenteve zyrtare për lëndën e gjuhës angleze, si: kurrikula e gjimnazit dhe standardet e fushës kurikulare, ku kjo lëndë bën pjesë. Ky program reflekton hapat që përdoruesit (p.sh.: mësues/e, instruktorë/e etj.) ndërmarrin gjatë planifikimit të procesit të mësimdhënie/mësimnxënies, si dhe të vlerësimit.

Tipari kryesor i kurrikulës së gjimnazit është dhënia në formë spirale e kompetencave gjuhësore, që nënkupton përsëritjen dhe rimarrjen e tyre në veprimtari dhe kontekste gjuhësore gjithnjë e në rritje. Për këtë arsye, përdoruesit e programit duhet të njihen me programet lëndore të lëndës së gjuhës angleze për klasat paraardhëse, si dhe nivelin gjuhësor A1, A2, B1, sipas Kuadrit Evropian të Referencave për Gjuhët.

Përderisa programi i gjuhës angleze për klasën e 11^{të} ndërthuret me programet e lëndëve të tjera, përdoruesit duhet të njohin edhe standardet e të gjitha fushave të tjera të të nxënësve dhe të gjitha programet lëndore të të njëjtit vit.

Zbatimi i programit duhet të bëhet duke respektuar parimet e barazisë gjinore, etnike, kulturore, racore dhe fetare.

Zbatimi i programit realizohet nëpërmjet hartimit individual të planeve vjetore, semestrare dhe ditore, ku mësues/i,-ja ka liri veprimi në përputhje me nevojat e nxënësve.

A. Objektivat

Objektivat e parashtruar në programin e gjuhës angleze për klasën e 11^{të} janë të detyrueshëm për t'u realizuar, si nga mësues/i,-ja, edhe nga nxënës/i,-ja. Kjo do të thotë se të gjithë nxënësve duhet t'u jepet mundësia që të nxënë çka përshkruhet tek objektivat. Realizimi i objektivave në tema, kapituj e njësi mësimore dhe renditja e tyre është zgjedhje e lirë e zbatuesit të programit.

Meqenëse niveli i nxënësve brenda klasës është i ndryshëm, atëherë mësues/i,-ja ka nevojë të bëjë punë të diferencuar me nxënësit e tij/saj. Kjo kërkon që, përveç përcaktimit të objektivave të përgjithshëm të arritjeve, të përcaktojë edhe objektivat për nxënësit e nivelit të ulët, të nivelit mesatar dhe të nivelit të lartë.

- **Overall objective:** By the end of the lesson the student should be able to:
- read and comprehend the lesson
- Talk about activities in his free time.

Specific objectives: By the end of the lesson the student should be able to:

Free time

Minimum

- identify words and phrases related to the topic.

Medium

- get an overall idea about the topic;

- ask and answer questions about it;
- Talk about activities in their free time.

Maximum

- Express their likes and dislikes;
- Express their preferences about the given topic;
- Ask for more information about it.

Grammar

By the end of the lesson the student should be able to:

Minimum

- Identify and underline the present tenses.

Medium

- Put the verbs into the correct form present simple or present continuous.

Maximum

- Write a paragraph about free time using the correct verb tenses.

Orët mësimore

Gjuha angleze për klasën e 11^{të} me zgjedhje zhvillohet me 2 orë mësimore në javë. Përdoruesit e programit duhet të respektojnë sasinë e orëve vjetore të lëndës së gjuhës angleze, mbasi sasia e orëve rekomandohet sipas fushave. Por kjo nuk do të thotë se mësimdhënia e mësimnxënia do të zhvillohet në këtë renditje gjatë gjithë vitit shkollor. Ata janë të lirë të ndryshojnë me 10% (shtesë ose pakësim) orët e rekomanduara për secilën fushë. Kjo do të thotë se, kur mësues/i, -ja ndeshet me vështirësi të caktuara në përmbushjen e objektivave të kapitullit, ai/ajo ngadalëson hapin. Por ai/ajo mund të ecë më shpejt në realizimin e objektivave, kur vë re se nxënës/it,-et provojnë me shkrim apo me gojë një përvetësim të kënaqshëm në gjuhën angleze.

Afërsisht **70%** e orëve mësimore të përgjithshme në programin e gjuhës angleze për klasën e 11^{të} me zgjedhje përdoret për shtjellimin e njohurive të reja lëndore dhe **30%** e tyre përdoren për përpunimin e njohurive (gjatë vitit dhe në fund të vitit shkollor).

Shpërndarja e orëve mësimore

Gjuha angleze për klasën e 11^{të} me zgjedhje zhvillohet me 2 orë mësimore në javë (36 javë x 2 orë = 72 orë vjetore).

Gjatë shtjellimit linear të lëndës në tekst (në module e njësi mësimore) fushat ndërthuren me njëra-tjetrën. Mësues/i,-ja është i/e lirë të bëjë kombinimin e tyre brenda një moduli ose një njësie mësimore, pavarësisht renditjes dhe shpërndarjes së orëve për sa vijon:

Komunikimi dhe formimi kulturor zë 55 orë, të cilat ndahen sipas fushave:

a) 30 orë mësimore për *kulturën dhe komunikimin* (nga të cilat, 70% e tyre, që përbëjnë 21 orë, do të jenë për trajtimin e lëndës së re, ndërsa 30% e tyre, që përbëjnë 9 orë, do të shërbejnë për përpunimin e njohurive; me përpunim do të kuptojmë p.sh.: përforcimin e informacionit të marrë në tema përkatëse apo ushtrime për mendimin kritik rreth këtij informacioni).

b) 25 orë për *aktet dhe funksionet e komunikimit* (nga të cilat, 70% e tyre, që përbëjnë 18 orë mësimore, do të shërbejnë për njohuritë e reja, ndërsa 30% e tyre, d.m.th.

7 orë mësimore, do të përdoren për përpunimin e njohurive. Në këtë fushë mësues/i,-ja bën përpunim njohurish për integrimin tërësor të lëndës d.m.th. ai/a jo jep detyra komplekse ku pasqyrohen njohuritë e përfuara sipas fushave në një modul).

Formimi gjuhësor zë 17 orë, në të cilat mësues/i,-ja shtjellon në bashkëveprim me nxënësit njohuri gramatikore dhe ushtrime gjuhësore gramatikore e leksikore (nga të cilat 70% e tyre, që përbëjnë 12 orë mësimore, do të shërbejnë për trajtimin e strukturave të reja, ndërsa 30% e tyre, që përbëjnë 5 orë, do të shërbejnë për rimarrjen, përpunimin dhe përforcimin e tyre).

Realizimi i orëve të përgjithshme (72 orë në vit) është sa i detyrueshëm, aq edhe elastik. Është i detyrueshëm sepse duhen zhvilluar të gjitha orët e planifikuara deri në fund të vitit shkollor, është elastik sepse shpërndarja përgjatë vitit dhe mbushja me material mësimor është kompetencë e mësues/it,-es të gjuhës angleze. P.sh.: 10% e orëve sipas fushave tematike, mësues/i,-ja është i/e lirë t'i përdorë si brenda një fushe për shtesë, ashtu edhe t'i transferojë te një fushë tjetër në varësi të nevojave të nxënësve.

Sugjerohet që përmbajtja mësimore e lëndës së gjuhës angleze për klasën e 11^{të} me zgjedhje të realizohet përmes fushave tematike, jo detyruese, të cilat gjejnë pasqyrim në tema si më poshtë: Shokët, Personaliteti, Komuniteti, Udhëtimet, Figurat historike, Shkrimtarët, Artistët, Trupi dhe shëndeti, Sportet, Ushqimet dhe ushqyerja, Gjeografia e gjuhës, Mënyra e jetesës, Profesionet, Blerjet e ndryshme, Shpikësit dhe shpikjet, Teknologjia.

Përpunimi i njohurive

Përpunimi i njohurive përmban:

- përsëritjen brenda një moduli (konceptet themelore);
- testimin e njohurive bazë;
- integrimin e njohurive të reja të një moduli me njohuritë e moduleve pararendëse;
- integrimin e njohurive të reja me njohuritë e lëndëve të tjera (edhe pse ky integrim do të përshkojë zhvillimin e çdo ore mësimi, gjatë përpunimit i duhet kushtuar kohë e veçantë);
- përsëritjen vjetore (pavarësisht nga ndarja në fusha tematike ose në module, lënda duhet parë si një e tërë);
- testimin vjetor (nuk është i detyruar).

Në orët mësimore që i përkasin përpunimit të njohurive dhe aftësive, mësues/i,-ja zhvillon edhe tema me nismën e tij/saj ose me kërkesën e vetë nxënësve. Këto tema mund të pikënisen nga ngjarje aktuale ose thjesht nga kureshtja e nxënësve.

Gjatë përpunimit të njohurive duhet t'i kushtohet vëmendje dhe kohë e posaçme kultivimit të:

- aftësive të përgjithshme, si p.sh.: të komunikimit, të zgjedhjes së informacionit, të menduarit kritik dhe krijues;
- aftësive të posaçme lëndore, si p.sh.: të dëgjuarit, të lexuarit, të folurit, të shkruarit;
- formimit të qëndrimeve, si p.sh.: qëndrimi etiko-social, si dhe qëndrimi gjatë punës në grupe të vogla.

Gjatë përpunimit të njohurive, nxënësve duhet t'u jepet mundësia të punojnë detyra tematike nga jeta e përditshme, projekte kurrikulare etj.

Rishqyrtimi vjetor, i cili bën pjesë në përpunimin e lëndës, synon të nxjerrë në pah dhe të përforcojë konceptet dhe metodat e kësaj lënde.

Programi me zgjedhje i klasës së 11te orienton gjithë procesin e mësimdhënies e të mësimnxënies së gjuhës angleze në nivelin A2+.

Mësues/i,-ja është i/e lirë të përdorë një larmi metodash e strategjish të mësimdhënies/mësimnxënies për t'ua përshtatur nevojave të nxënësve në klasa të ndryshme. Ai /ajo i kombinon këto metoda gjatë procesit mësimor dhe i përshtat ato në bazë të zhvillimit në rritje të kompetencave gjuhësore dhe të zhvillimit të pavarësisë së nxënës/it,-es në vijueshmëri të këtij procesi.

Mësimdhënia ka në qendër të saj metodën komunikuese, metoda me bazë detyrën, metoda funksionale dhe ajo e situatave sa më afër jetës reale etj. Zhvillimi dhe përvetësimi i këtyre metodave gjatë mësimdhënies/mësimnxënies i aftëson nxënësit të shprehën me shkrim dhe me gojë ndërmjet njëri-tjetrit dhe shokëve e shoqeve të tyre në vendet anglishtfolëse.

Në këtë nivel gjuhësor zbatohen të gjitha strategjitë për katër aftësitë gjuhësore, por ato përshkallëzohen nga niveli në nivel në varësi të objektivave.

Këto metoda realizohen nëpërmjet strategjive dhe teknikave të ndryshme sipas aftësive gjuhësore të: të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit, të shkruarit.

Të dëgjuarit

Për të zhvilluar aftësinë e të dëgjuarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të mbajë shënime gjatë dëgjimit;
- të klasifikojë çështjet që dëgjon;
- të përqendrohet e të zbulojë detaje të thjeshta;
- të hamendësojë çfarë flitet në magnetofon;
- të bëjë lidhje mes asaj që dëgjon dhe materialit vizual;
- të dëgjojë një tregim, këngë etj. disa herë, për të kuptuar idenë kryesore duke u përqendruar në fjalët që njeh;
- të përqendrohet tek kërkesa e të dëgjuarit;
- të vërë qëllime dhe objektiva për zhvillimin e aftësisë së të dëgjuarit.

Të folurit

Për të zhvilluar aftësinë e të folurit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- t'i kërkojë folësit të përsërisë çfarë tha, në rast moskuptimi;
- të kërkojë ndihmën e bashkëfolësit kur nuk di kuptimin e ndonjë fjale apo shprehjeje;
- të përsërisë një pjesë të asaj çka thotë bashkëfolësi, për t'u siguruar për kuptimin e mesazhit që përcillet;
- të pyesë bashkëbiseduesin për të bërë të qartë atë që është thënë;
- të bëjë bisedë të ndërsjellë me bashkëbiseduesin.

Të lexuarit

Për të zhvilluar aftësinë e të lexuarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të kërkojë të dhëna që e ndihmojnë për të parashikuar përmbajtjen e tekstit, si: figura, titulli i mësimit etj.;
- të lexojë tekstin për herë të dytë që të hamendësojë kuptimin e fjalëve të panjohura;
- të lexojë pyetjet rreth tekstit dhe të mendojë për përgjigjet e mundshme;
- të gjejë përgjigjet e pyetjeve në tekst, duke iu rikthyer disa herë leximit;
- të lexojë tekstin për të nxjerrë kuptimin kryesor.

Të shkruarit

Për të zhvilluar aftësinë e të shkruarit, nxënës/i,-ja ushtrohet të ndjekë këto strategji:

- të mbajë shënime për informacionin që i duhet të përfshijë në detyrën e caktuar;
- të planifikojë paragrafët duke shkruar idenë kryesore të secilit paragraf;
- të plotësojë paragrafët me informacion mbështetës si: shembuj, sqarime etj.;
- të kontrollojë lidhjen logjike të paragrafëve, duke përdorur lidhëzat përkatëse;
- të këmbëjë punën e tij/saj me atë të shokut/shoqes.

Parimet ku mbështetet zbatimi i programit

Vendosja e nxënësit në qendër të vëmendjes

Programi i gjuhës angleze për klasën e 11te lëndë me zgjedhje ndërtohet duke marrë parasysh njohuritë e nxënës/it,-es, aftësitë e grupmohës, interesat, talentin dhe përvojat vetjake. Kjo realizohet:

së pari, përmes temave që u përshtaten interesave dhe nevojave të tij/saj gjuhësore dhe shoqërore;

së dyti, përmes vendosjes së objektivave të përshkallëzuar që kalojnë nga niveli A1+ në atë A2+;

së treti, përmes strategjive që nxisin ndërveprimin gjuhësor dhe komunikativ, duke e përfshirë nxënës/in,-en edhe në organizimin e veprimtarive dhe në përdorimin e teknikave që i përshtaten atij/asaj.

Krijimi i mjedisit të të nxënësit

Edhe në këtë fazë të mësimit të gjuhës, krijimi i një mjedisi shkollor fizik, emocional, sfidues dhe nxitës është i rëndësishëm për ecurinë e procesit mësuesor.

Atëherë kur nxënës/i,-ja ndihet i/e sigurt, mësuesdhënia dhe nxënia plotëson ndjeshëm nevojat e tij/saj dhe arrin objektivat e përcaktuara.

Organizimi i klasës

Ky element didaktik lidhet me aspekte të tilla, si: planifikimin i orës së mësimit, organizimi i etapave të mësuesdhënies/ mësuesnxënies, organizimi i veprimtarive, përzgjedhja e materialeve autentike, përdorimi i mjeteve audiovizuale.

Mësues/i,-ja nxit iniciativën e nxënës/it,-es për të eksperimentuar e vepruar me gjuhën me qëllim që të plotësojë nevojat e tij/saj. Për këtë përdor format e punës në grup apo në çift, duke i përfshirë nxënësit në situata komunikuese të ngjashme me ato reale,

për të forcuar bashkëpunimin gjuhësor dhe për të nxitur lirshmërinë e të shprehurit.
Mësues/i,-ja i gërsheton këto herë pas here dhe në forma të punës së pavarur, ku nxënës/i,-ja krijon ose zgjidh vetë një situatë problemore.

Të mësuarit bashkëveprues/bashkëpunues

Përmes formave komunikuese të punës në grup apo në çift, gjatë organizimit të veprimtarive në klasë, mësues/i,-ja siguron ndërveprimin gjuhësor si përcaktues në perfeksionimin e aftësive gjuhësore. Ai/ajo kujdeset të përfshijë gjithë nivelet e nxënësve në grupe dhe t'u ndajë detyrat duke u siguruar të gjithëve mbështetje dhe respekt për kontributin e dhënë në produktin e përbashkët. Këto forma rrisin shkallën e zotërimit të gjuhës dhe njëkohësisht i bën nxënësit shoqërisht më bashkëveprues, më të përgjegjshëm dhe tolerantë ndaj mendimit të të tjerëve.

Përdorimi i gjuhës në klasë

Në këtë nivel nxënës/i,-ja ka vështirësi në përdorimin e gjuhës angleze, për të shprehur njohuritë e konsoliduara në gjuhën amtare, megjithatë mësues/i,-ja e nxit dhe e mbështet maksimalisht në përdorimin e saj. Disa herë mësues/i,-ja thërret në ndihmë dhe gjuhën amtare për të shmangur keqkuptimet në situata të caktuara. Gjuha angleze mbetet mbizotëruese gjatë procesit mësimor.

Të mësuarit e gramatikës

Në nivelin A2+ njohuritë gramatikore përshkallëzohen në sasi dhe vështirësi, por nxënësit mësojnë gramatikën në shërbim të komunikimit, larg mësimin tradicional të rregullave gramatikore. Nxënësit ekspozohen ndaj njohurive të reja gramatikore, gjatë trajtimit të përmbajtjes së materialit të ofruar përmes tematikës apo funksioneve gjuhësore e komunikuese. Përdorimi dhe ngulitja e mëtejshme e njohurive gramatikore sigurohet nëpërmjet veprimtarive dhe praktikave komunikuese.

Qortimi i gabimeve

Qortimi i gabimeve bëhet me shumë kujdes, në mënyre që të mos shkurajohen nxënësit gjatë të shprehurit në gjuhën angleze, sidomos në këtë nivel gjuhësor ku nxënësit akoma s'kanë fituar sigurinë e duhur për të vepruar lirshëm me gjuhën..

Qortimi i kujdesshëm nxit iniciativën, motivon nxënës/in,-en të eksperimentojë me njohuritë që ka dhe e bën atë më vetëbesues. Rrjedhshmëria gjuhësore është shumë e rëndësishme në këtë fazë, prandaj mësues/i,-ja ndërhyt me takt. Ai/ajo përdor forma të larmishme, qorton më shpesh kur nxënës/it,-et praktikojnë strukturat gramatikore dhe më rrallë kur ata janë duke punuar në grup, duke debatuar, apo duke diskutuar për tema të ndryshme.

Puna e diferencuar me nxënësit.

Më qëllim që të arrihen objektivat sipas standardeve të përcaktuara për nivelin A2+, mësues/i,-ja planifikon punën e diferencuar me nxënësit.

Megjithatë niveli i arritjeve të nxënësve që i nënshtrohen programit të gjuhës angleze të klasës së 11te si lëndë me zgjedhje nuk është i njëjtë për të gjithë nxënësit, është e domosdoshme që veprimtaria mësimore të bazohet në parimet e pedagogjisë së diferencuar, ku çdo nxënës/e të ndihet aktiv/e, duke vënë në funksion njohuritë gjuhësore

që ai/a jo ka, si dhe mundësitë në shërbim të të nxënës të tij/saj të mëtejshëm. Prandaj, mësues/i,-ja planifikon një sërë metodash mësimdhënieje, teknika, strategji, forma vlerësimi që u përshtaten jo vetëm veçorive moshore të adoleshencës, por edhe temperamenteve individuale. Gjithashtu, mësues/i,-ja identifikon aftësinë përthithëse dhe mënyrat e veçanta të të nxënës, duke përzgjedhur ato më efikasat për gjithsecilin.

Me qëllim që t'i tërheqë të gjithë nxënësit në mësim, mësues/i,-ja duhet të përdorë disa *teknika*, si:

- të dëgjojë me kujdes nxënësit kur flasin dhe t'u japë përgjigje nxënësve në kohën e duhur;
- të ndjekë ecurinë e çdo individi duke mbajtur shënime të përkatëse;
- të ndajë përgjegjësitë e nxënësve për veprimtaritë individuale apo në grup;
- të japë vazhdimisht përshkrime të punës së nxënësve;
- të kërkojë prej tyre vlerësime të punës së tij/saj, me qëllim që të reflektojë ndaj dobësive;
- të motivojë nxënësit në mënyrë të barabartë;
- të nxisë pjesëmarrjen e nxënësve indiferentë në punën në grup dhe të nxjerrë në pah punën e tyre.

7. VLERËSIMI

Zbatimi i udhëzimeve për përdorimin e programit të klasës së 11te bën të mundur vënien në praktikë të një mënyre vlerësimi bashkëkohore të dijeve të nxënës/it,-es d.m.th. me bazë vlerësimin komunikativ me shkrim dhe me gojë gjatë gjithë procesit mësimor. Kjo metodë vlerësimi mbështetur në Kuadrin e Përbashkët Evropian të Referencave për Gjuhët dhe në Portofolin Evropian për Gjuhët, jo vetëm përshkon gjithë procesin mësimor, por shërben edhe për përmirësimin e këtij procesi.

Vlerësimi i nxënës/it,-es bëhet me notë sipas sistemit të vlerësimit të vendosur nga MASH-i dhe AVA. Ky vlerësim nuk përfundon me vendosjen e notës. Ai përqendrohet tërësisht në monitorimin dhe vlerësimin e njohurive të nxënësve të përfuara në vazhdimësi, si dhe të rezultateve të arritura gjatë procesit të mësimdhënies/mësimnxënies.

Kur vlerësimi mbështetet në aktivitetet e organizuara në klasë, të parashikuara në program në përputhje me objektivat e tij, ai siguron:

- një matje të rregullt të ecurisë së nxënës/it,-es në gjuhën angleze;
- një informacion për rivlerësim të përmbajtjes lëndore, si dhe cakton detyrat për të ardhmen;
- një përmirësim të njohurive të nxënës/it,-es;
- një përgjegjshmëri të gjithë pjesëmarrësve në procesin e mësimdhënies/mësimnxënies (nxënës/e, mësues/e të gjuhës angleze dhe ndërlëndor, drejtorja e shkollës, inspektori i arsimit për gjuhën angleze dhe detyrimisht edhe prindërit).

Vlerësimi mbështetet tërësisht në objektivat e programit lëndor dhe mësues/i,-ja nuk ka të drejtë të vlerësojë nxënës/in,-en për ata objektiva të arritjes që nuk përshkruhen në program.

Objektiv i vlerësimit nuk janë vetëm njohuritë dhe aftësitë, por edhe qëndrimet e nxënësve, si qëndrimet etiko-sociale, në përgjithësi dhe ato të bashkëpunimit me të tjerët, në veçanti. Vlerësimi i nxënës/it,-es duhet të jetë sa më objektiv dhe i matshëm. Asgjë nuk është më nxitës, sesa suksesi i arritur duke u përballur me gjendjen reale në të cilën ndodhet një nxënës/e.

Mësues/i,-ja monitoron dhe vlerëson detyrat, duke përcaktuar objektiva të qartë.

Mësues/i,-ja përdor vetë dhe ndihmon edhe nxënësit që të përdorin një larmi mënyrash vlerësimi.

Vlerësimi mund të organizohet në disa forma:

Vlerësimi i dijeve (ose i niveleve), ku përfshihet vlerësimi i objektivave specifike. Ky vlerësim ka lidhje me atë çka është mësuar gjatë një jave, muaji ose semestri, pra me punën që është bërë me tekstin dhe programin. Vlerësimi i dijes është i bazuar në orën e mësimit. Kështu ai i përgjigjet një vështrimi të brendshëm. Ky lloj vlerësimi është pozitiv për faktin se është më afër përvojës së nxënës/it,-es

Vlerësimi i kapaciteteve (i zbatimit të aftësive ose i performancës), që është vlerësimi i asaj çka nxënësit mund të bëjnë ose dinë në raport me zbatimin e saj në jetën e përditshme dhe i lejon secilit të pozicionohet aty ku e meriton, pasi rezultatet janë më se të dukshme.

Vlerësimi mund të bëhet individual ose në grup, në klasë ose jashtë saj. Nxënës/i,-ja vlerësohet me notë, ndërsa demonstroi arritjet e tij/saj me gojë, me shkrim ose nëpërmjet veprimtarish e produktesh të tjera, si: vallëzon, eksperimenton, prodhon një maket etj.

Vlerësimi me shkrim dhe me gojë klasifikohet në:

Vlerësim formues, me anë të të cilit merret informacion rreth asaj që është arritur nga nxënës/i,-ja në formimin e tij/saj gjuhësor, në përputhje me objektivat e caktuara.

Vlerësim diagnostikues, i cili bëhet në mënyrë të vazhdueshme, për të marrë informacion rreth përgatitjes ditore dhe përvetësimit të materialit gjuhësor të dhënë më parë. Ai, gjithashtu, jep informacion për efektivitetin e të nxënësit dhe ndihmon në ecurinë e mëtejshme të mësimdhënies/nxënies.

Vlerësim motivues, ndihmon për të nxitur dëshirën e nxënës/it,-es për mësimin e gjuhës angleze. Ky vlerësim është i vazhdueshëm dhe gjatë gjithë procesit mësimor. Mësuesi realizon këtë lloj vlerësimi duke gjetur shprehjet e duhura motivuese, si p.sh.: mirë, shumë mirë etj. dhe duke përdorur materiale që nxënësit vlerësimin motivues të nxënësit, p.sh.: përgatitja e dosjes së arritjeve të nxënësit si pjesë e Portofolit Evropian të Gjuhëve, ku ai vendos certifikata, provime, projekte, dëshmi etj. që provojnë ecuri të tij/saj në gjuhë.

Në punime të nxënësve me grupe të vogla, mësues/i,-ja parashtron peshën e vlerësimit me notë të grupit në tërësi dhe të çdo nxënës/ i,-eje, në veçanti.

Mësues/i,-ja nuk e ka të detyrueshëm vlerësimin me notë të nxënësve dhe vendosjen e notave në regjistër për çdo orë mësimore. Si rregull, nxënësit dhe mësuesit duhet të bashkëbisedojnë lirshëm, si partnerë, rreth përvetësimit të njohurive të fituara nga orët e kaluara dhe kryerjes së detyrave jashtë klase.

Herë pas here, mësues/i,-ja duhet të vlerësojë me notë, duke ua bërë të qartë nxënësve që në fillim qëllimin e vlerësimit dhe kriteret e tij.

Vlerësimi me shkrim shërben për aftësimin në komunikimin me shkrim dhe mund të realizohet jo vetëm me laps e letër, por edhe në rrugë elektronike.

Mësues/i,-ja vlerëson nxënës/in,-en me notë për parashtrimet me shkrim në provimet periodike me shkrim dhe në prezantimet me shkrim të punimeve të tij/saj, të realizuara vetë ose në grup.

Vetëvlerësimi

Vetëvlerësimi është një tjetër element i rëndësishëm i vlerësimit në mësimin e gjuhës angleze, ku secili jep gjykimin për zotësinë e vet. Vetëvlerësimi është një plotësues i domosdoshëm i vlerësimit nga mësues/i,-ja dhe nga provimet, madje dhe nga prindërit e institucione të tjera vlerësuese. Vetëvlerësimi ka efekt kur ai u referohet normave dhe kapacitetit që korniza e gjuhëve parashtron për grupmshën e nxënësve dhe kur ky vlerësim është i lidhur me një përvojë të veçantë, që mund të jetë ajo e kalimit të testeve. Vënia e synimeve të qarta në program, mundëson vetëvlerësimin e tyre në vazhdimësi.

PEGJ-i është dokumenti që çdo nxënës/e që mëson një gjuhë ose ka mësuar një gjuhë, në shkollë ose jashtë saj, mund të shënojë njohuritë e tij gjuhësore dhe eksperiencat kulturore. PEGJ-i nxit çdo nxënës/e të mësojë më shumë gjuhë, edhe në nivele modeste dhe të vazhdojë t'i mësojë gjatë gjithë jetës. PEGJ-i nxit nxënës/in,-en të përmirësojë mësimin dhe kapacitetin e vlerësimit të aftësive të tij/saj në fushën e gjuhëve.

Përdorimi i PEGJ-it favorizon lëvizjen në Evropë duke informuar për aftësitë për gjuhët në mënyrë të qartë dhe të krahasueshme në nivel ndërkombëtar. PEGJ-i kontribuon në mirëkuptimin reciprok në Evropë nëpërmjet eksperiencës së kulturave të tjera dhe me ndihmën e kapaciteteve të komunikimit në shumë gjuhë.

Nxënësit vlerësojnë punën e tyre në çifte. Më pas mësues/i,-ja dhe nxënësit bëjnë komentimin përfundimtar.

Nxënësit, gjithashtu, vlerësojnë punën e njëri-tjetrit në grupe, duke marrë role të ndryshme, madje dhe pa nevojën e ndihmës së mësues/it,-e.

Nxënës/i,-ja mban shënim arritjet e tij/saj, duke përdorur edhe gjuhën amtare.

Mësues/i,-ja bisedon me nxënësin individualisht dhe i tregon arritjet.

Interesi më i madh i vetëvlerësimit qëndron në faktin se ai është faktor motivimi dhe ndërgjegjësimi: ai i ndihmon nxënësit të njohin pikat e tyre të forta dhe të dobëta dhe kështu, të organizojnë më mirë të nxënësit e tyre. Nga vetëvlerësimi përfiton si nxënës/i,-ja, ashtu edhe mësuesi.